

EVROPSKA KONVENCIJA O PREDJELU

Firenca, 20. X 2000.

Vijeće Evrope

Preambula

Države članice Vijeća Evrope, potpisnice ove Konvencije,

Smatrajući da je cilj Vijeća Evrope da realizuje veće jedinstvo svojih članova u cilju očuvanja i unapređenja ideja i principa koji predstavljaju njihovo zajedničko naslijeđe, i smatrajući da se ovaj cilj može ostvariti naročito sporazumima u ekonomskim i socijalnim oblastima;

nastojeći da postignu održivi razvoj, zasnovan na uravnoteženim i harmoničnim odnosima između socijalnih potreba, privrede i životne sredine;

shvatajući da predio ima značajnu ulogu u opštem interesu u oblastima kulture, ekologije, životne sredine i socijalnom planu, kao i da predstavlja značajan potencijal za privredne djelatnosti, smatrajući da zaštita, upravljanje i planiranje predjela može da doprinese otvaranju novih radnih mjesta;

svjesne da predio ima udjela u formiranju lokalnih kultura i da on predstavlja bazičnu komponentu evropskog prirodnog i kulturnog nasljeđa, doprinoseći blagostanju ljudi i učvršćivanju evropskog identiteta;

priznajući da je predio svugdje važan sastavni dio kvaliteta života stanovništva: u urbanim područjima i na selu, u degradiranim područjima kao i u visokokvalitetnim područjima, u područjima koja su procijenjena kao područja izvanredne ljepote kao i u svakodnevnim područjima;

shvatajući da razvoj tehnika obrade u poljoprivredi, u šumarstvu, u industriji i u rudarstvu, i razvoj u oblasti regionalnog planiranja, urbanog planiranja, transporta, infrastrukture, turizma i rekreacije, i na mnogo opštijem nivou, promjene u svjetskoj ekonomiji, u mnogim slučajevima ubrzavaju transformacije predjela;

želeći da odgovore želji javnosti da uživa u visoko kvalitetnim predjelima i želeći da odigraju aktivnu ulogu u razvoju predjela;

vjerujući da je predio ključni element individualnog i socijalnog blagostanja i da njegova zaštita, upravljanje i planiranje uključuju prava i odgovornost svih;

uzimajući u obzir zakonske tekstove koji danas postoje na međunarodnom nivou u oblasti zaštite i upravljanja prirodnim i kulturnim nasljeđem, u oblasti prostornog planiranja, lokalne samouprave i prekogranične saradnje, posebno Konvenciju o očuvanju divljeg života Evrope i prirodnih staništa (Bern, 19. septembar 1979. godine), Konvenciju o zaštiti arhitektonskog nasljeđa Evrope (Granada, 3. oktobar 1985. godine), Evropsku konvenciju o zaštiti arheološkog nasljeđa (revidirano) (La Valeta, 16. januar 1992), Evropsku okvirnu konvenciju o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica i vlasti (Madrid, 21. maj 1980. godine) sa dodatnim protokolima, Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi (Strazbur, 15. oktobar 1985. godine), Konvenciju o biodivezitetu

(Rio, 5. juni 1992. godine), Konvenciju o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 16. novembar 1972. godine), i Konvenciju o pristupu informacijama, učešću javnosti u procesima odlučivanja i pristupu pravdi u oblastima životne sredine (Aarhus, 25. juni 1998. godine);

shvatajući da kvalitet i raznovrsnost evropskih predjela čine zajednički resurs i da je važno saradivati u pravcu njihove zaštite, upravljanja i planiranja;

želeći da obezbijede novi instrument koji bi služio isključivo za zaštitu, upravljanje i planiranje svih predjela Evrope,

dogovorile su se o sljedećem:

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Član 1. – Definicije

U svrhu ove Konvencije

- a) „Predio“ označava dio teritorije, onako kako je vidi stanovništvo, čiji je karakter rezultat akcija i interakcija prirodnih i/ili antropogenih faktora;
- b) „Politika predjela“ označava formuliranje od strane nadležnih javnih vlasti generalnih principa, strategija i smjernica, što omogućava usvajanje specifičnih mjera čiji je cilj zaštita, upravljanje i planiranje predjela;
- c) „Ciljni kvalitet predjela“ označava, za specifičan predio, formulaciju od strane nadležnih javnih vlasti težnji stanovništva u pogledu karakteristika predjela njihovog okruženja;
- d) „Zaštita predjela“ označava postupke očuvanja i održavanja značajnih ili karakterističnih odlika predjela, opravdanih njihovim naslijeđenim vrijednostima koje proizlaze iz njegove prirodne konfiguracije i/ili ljudskih intervencija;
- e) „Upravljanje predjelom“ označava djelatnosti, kojima se sa stanovišta održivog razvoja, obezbjeđuje redovno održavanje predjela, sa ciljem vođenja i usklađivanja promjena proisteklim iz socijalnih i ekonomskih procesa i postupaka u oblasti životne sredine;
- f) „Planiranje predjela“ označava obimne dalekovide postupke koji imaju za cilj unapređenje, ponovno uspostavljanje ili kreiranje novih predjela.

Član 2. – Polje primjene

Uz ograničenja sadržana u odredbama člana 15. ova Konvencija se primjenjuje na cjelokupnoj teritoriji strana potpisnica Konvencije i pokriva prirodna, ruralna, gradska i prigradska područja. Ona obuhvata područja kopna, kopnene vode i mora. Odnosi se na kako na predjele koji se mogu smatrati izuzetnim tako i na svakodnevne ili degradirane predjele.

Član 3. – Ciljevi

Ciljevi Konvencije su unapređenje zaštite, upravljanja i planiranja predjela i organizacija evropske saradnje u ovoj oblasti.

POGLAVLJE II -

NACIONALNE MJERE

Član 4. – Podjela nadležnosti

Svaka strana će sprovoditi ovu Konvenciju, posebno članove 5. i 6. prema vlastitoj raspodjeli nadležnosti, u skladu sa ustavnim načelima i svojom administrativnom organizacijom, uz poštovanje načela supsidijarnosti, vodeći računa o Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi. Bez derogiranja odredbi ove Konvencije, svaka strana će uskladiti implementaciju ove Konvencije sa sopstvenim politikama.

Član 5. – Opšte mjere

Svaka strana se obavezuje:

- a) da će pravno priznati predio kao osnovnu komponentu životnog okruženja stanovništva, kao izraz ravnopravnosti njihovog zajedničkog kulturnog i prirodnog nasljeđa i kao temelj njihovog identiteta;
- b) da će, usvajanjem specijalnih mjera naznačenih u članu 6., utvrditi i sprovesti one politike predjela koje imaju za cilj njegovu zaštitu, upravljanje i planiranje;
- c) da će usvojiti postupke za učešće opšte javnosti, lokalnih i regionalnih vlasti i ostalih strana, u interesu definiranja i implementacije politika predjela navedenih u paragrafu b, gore;
- d) da će integrirati predio u svoje politike regionalnog i urbanističkog planiranja, i u kulturne, poljoprivredne, socijalne, ekonomske i politike životne sredine, kao i u sve druge politike koje mogu da imaju posredan ili neposredan uticaj na predio.

Član 6. – Posebne mjere

A. Podizanje svijesti

Svaka strana se obavezuje da će podizati nivo svijesti građanskog društva, privatnih organizacija i javnih vlasti o vrijednosti predjela, o njihovoj ulozi i njihovim promjenama.

B. Obučavanje i obrazovanje

Svaka strane se obavezuje da će unapređivati:

- a) obučavanje stručnjaka za procjenu i intervencije u predjelu;

b) multidisciplinarnе programe obuke o politici predjela, zaštiti, upravljanju i planiranju za profesionalce u privatnim i javnim sektorima i za zainteresirana udruženja;

c) školske i univerzitetske tečajеve koji u relevantnim predmetnim oblastima govore o vrijednostima koje se pridaju predjelima i pitanjima koja se postavljaju njihovom zaštitom, upravljanjem i planiranjem;

C. Identifikacija i procjena

1. Sa aktivnim učešćem zainteresiranih strana, kako je predviđeno u članu 5. c., i da bi se poboljšalo znanje o njihovim predjelima, svaka strana će preduzeti:

- a) i. da identificira sopstvene predjele na cjelokupnoj teritoriji;
- ii. da analizira njihove karakteristike kao i sile i pritiske koji ih transformišu;
- iii. da bilježi promjene;

b) da procjenjuje taako identificirane predjele, vodeći računa o posebnim vrijednostima koje im pridaju zainteresirane strane i stanovništvo,

2. Ovi postupci identifikacije i procjene bit će rukovođeni razmjenama iskustava i metodologija, organiziranim između strana na evropskom nivou, shodno članu 8.

D. Ciljevi kvaliteta predjela

Svaka strana se obavezuje da će definirati ciljeve kvalitet predjela za one predjele koji su identificirani i procijenjeni, po obavljenim javnim konsultacijama saglasno članu 5. c.

E. Implementacija

Da bi se politike predjela ostvarile, svaka strana se obavezuje da će uvesti instrumente za sprovođenje zaštite, upravljanja i/ili planiranja predjela.

POGLAVLJE III - EVROPSKA SARADNJA

Član 7. – Međunarodne politike i programi

Strane se obavezuju da će saradivati u razmatranju predionih dimenzija međunarodnih politika i programa i da će preporučivati, tamo gdje je to relevantno, da u njih budu uključena i razmatranja u odnosu na predjele.

Član 8. – Uzajamna pomoć i razmjena informacija

Strane se obavezuju na saradnju daaa bi povećale efikasnost mjera preduzetim po drugim članovima ove Konvencije, a posebno:

- a. da će uzajamno pružati tehničku i naučnu pomoć u oblasti predjela kroz objedinjavanje i razmjenu iskustava i rezultata istraživačkih projekata.
- b. da će podsticati razmjenu stručnjaka koji se bave predjelom, naročito u svrhu njihovog obučavanja i informiranja,
- c. da će razmjenjivati informacije o svim stvarima koje pokrivaju odredbe ove Konvencije.

Član 9. – Prekogраниčni predjeli

Strane će podsticati prekograničnu saradnju na lokalnom i regionalnom nivou i, gdje god je to nužno, pripremati i sprovoditi zajedničke programe predjela.

Član 10. – Praćenje primjene ove Konvencije

1. Postojeći nadležni odbori stručnjaka uspostavljeni u skladu sa članom 17. Statuta Vijeća Evrope će biti određeni od strane Komiteta ministara Vijeća Evrope kao odgovorni za praćenja sprovođenja Konvencije;
2. Poslije svakog sastanka Odbora stručnjaka, Generalni sekretar Vijeća Evrope će prenijeti izvještaj o izvedenom radu i o djelovanju Konvencije Odboru ministara;
3. Odbor stručnjaka će predložiti Komitetu ministara kriterije za dodjelu i pravila koja reguliraju dodjelu nagrade Vijeća Evrope za predio.

Član 11. – Nagrada Vijeća Evrope za predio

1. Nagrada Vijeća Evrope za predio je priznanje koje može da bude dodijeljeno lokalnim i regionalnim vlastima i njihovim grupama koje su ustanovile, kao dio politike predjela neke od strana iz ove Konvencije, politiku ili mjere za zaštitu, upravljanje i/ili planiranje njihovih predjela, koje su se pokazale učinkovitim na dugu rok i mogu tako poslužiti kao primjer drugim teritorijalnim vlastima u Evropi. Ovo priznanje može se također dodijeliti nevladinim organizacijama koje su dale naročito značajne doprinose zaštiti, upravljanju i planiranju predjela.
2. Podneske za nagradu Vijeća Evrope za predio, strane treba da dostave Odboru stručnjaka pomenutom u članu 10. Prekogраниčne lokalne i regionalne vlasti i grupe u okviru lokalnih i regionalnih vlasti, mogu biti kandidati pod uslovom da zajednički upravljaju dotičnim predjelom;
3. Na prijedloge Odbora stručnjaka pomenutog u članu 10., Ministarski odbor će definirati i objaviti kriterije za dodjelu nagrada Vijeća Evrope za predio, usvojiti

relevantna pravila i dodijeliti nagradu.

4. Dodjela nagrade Vijeća Evrope za predio treba da podstakne dobitnike nagrade da osiguraju održivu zaštitu, upravljanje i/ili planiranje dotičnog predjela.

POGLAVLJE IV -

ZAVRŠNE KLAUZULE

Član 12. – Odnos sa drugim instrumentima

Odredbe ove Konvencije neće ograničiti djelovanje strožih odredbi koje se tiču zaštite upravljanja i/ili planiranja predjelom sadržane u drugim postojećim ili budućim obavezujućim nacionalnim i internacionalnim instrumentima.

Član 13. – Potpisivanje, ratifikacija, stupanje na snagu

1. Konvencija će biti otvorena za potpisivanje državama članicama Vijeća Evrope. Ona će biti predmet ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja biće deponovani kod Generalnog sekretara Vijeća Evrope.

2. Ova Konvencija će stupiti na snagu prvog dana mjeseca po isteku tromjesečnog perioda od datuma kada deset država članica Vijeća Evrope pristane da se obaveže ovom Konvencijom u skladu sa odredbama iz prethodnog paragrafa.

3. Za svaku potpisnicu koja naknadno izrazi pristanak da se obaveže ovom Konvencijom, Konvencija će stupiti na snagu prvog dana prvog mjeseca po isteku tromjesečnog perioda od dana deponiranja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja.

Član 14. – Pristupanje

1. Poslije stupanja na snagu ove Konvencije, Komitet ministara Vijeća Evrope može da pozove Evropsku zajednicu i bilo koju drugu evropsku državu koja nije član Vijeća Evrope da pristupi ovoj Konvenciji većinskom odlukom predviđenom članom 20. d. Statuta Vijeća Evrope i jednoglasnom odlukom država članica koje imaju prava da zasjedaju u Komitetu ministara.

2. Za svaku državu koja je pristupila ili za Evropsku zajednicu u slučaju pristupanja, ova Konvencija će stupiti na snagu prvog dana prvog mjeseca po isteku tromjesečnog perioda od datuma deponovanja instrumenata za pristupanje kod Generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 15. – Teritorijalna primjena

1. Svaka država ili Evropska zajednica mogu, u vrijeme potpisivanja ili kada deponuju svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, posebno specificirati teritoriju ili teritorije na kojima će se ova Konvencija primjenjivati.
2. Svaka strana može, u svakom kasnijem momentu, deklaracijom upućenom Generalnom sekretaru Vijeća Evrope, proširiti primjenu ove Konvencije na bilo koju drugu teritoriju navedenu u deklaraciji. Konvencija će stupiti na snagu i u pogledu takve teritorije prvog dana mjeseca koji slijedi istek tromjesečnog perioda nakon dana kada Generalni sekretar primi ovu deklaraciju.
3. Svaka deklaracija učinjena na osnovu gornja dva paragrafa, u pogledu svake teritorije pomenute u takvoj deklaraciji, može da se povuče, obavještenjem upućenim Generalnom sekretaru Vijeća Evrope. Takvo povlačenje će stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi istek perioda od tri mjeseca nakon dana prijema obavjesti od strane Generalnog sekretara.

Član 16. – Otkazivanje

1. Svaka strana može, u svakom momentu, otkazati ovu Konvenciju upućujući obavijest Generalnom sekretaru Vijeća Evrope.
2. Ovo otkazivanje će postati djelotvorno prvog dana mjeseca po isteku tromjesečnog perioda naakon dana prijema obavjesti od strane Generalnog sekretara.

Član 17. – Amandmani

1. Svaka strana ili Komitet stručnjaka pomenut u članu 10. mogu da predlože amandmane na ovu Konvenciju.
2. O svakom prijedlogu amandmana biće obavješten Generalni sekretar Vijeća Evrope koji će ih prenijeti državama članicama Vijeća Evrope, drugim stranama, i svakoj evropskoj državi koja nije članica, a pozvana je da pristupi ovoj Konvenciji u skladu sa odredbama člana 14.
3. Komiteti stručnjaka pomenuti u članu 10. će ispitati svaki predloženi amandman i podnijeti tekst usvojen tročetvrtinskom većinom predstavnika strana u Komitetu ministara na usvajanje. Nakon njegovog usvajanja od strane Komiteta ministara, većinom predviđenom članom 20. d. Statuta Vijeća Evrope i jednoglasnim izglasavanjem država učesnica sa pravom zasjedanja u Komitetu ministara, ovaj tekst se dostavlja stranama na usvajanje.
4. Svaki amandman će stupiti na snagu u odnosu na strane koje su ga prihvatile prvog dana mjeseca po isteku tromjesečnog perioda od datuma kada su tri članice države Vijeća Evrope informirale Generalnog sekretara o svom prihvatanju. U pogledu bilo koje strane koja ga naknadno prihvati, takav amandman će stupiti na snagu prvog dana

mjeseca koji slijedi nakon isteka tromjesečnog perioda nakon datuma kojeg je rečena strana informirala Generalnog sekretara o svom prihvatanju.

Član 18. – Obavijesti

Generalni sekretar Vijeća Evrope će obavijestiti države članice Vijeća Evrope i svaku državu ili Evropsku zajednicu koja je pristupila ovoj Konvenciji o:

- a) svakom potpisivanju;
- b) deponiranju svakog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupa;
- c) svakom datumu stupanja na snagu ove Konvencije u skladu sa članovima 13., 14. i 15.;
- d) svakoj izjavi datoj u skladu sa članom 15;
- e) svakom otkazivanju učinjenom u skladu sa članom 16;
- f) svakom prijedlogu amandmana, kao i svakom amandmanu usvojenom u skladu sa članom 17. i o datumu stupanja na snagu amandmana;
- g) svakom drugom aktu, obavještenju, informaciji ili dopisu u vezi sa ovom Konvencijom.

Potvrđujući gore navedeno, dole potpisani, koji su za to propisno ovlašćeni, potpisali su ovu Konvenciju.

Sastavljeno u Firenci, 20. oktobra 2000. godine, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako autentična, u jednom primjerku koji će biti deponovan u arhivama Vijeća Evrope. Generalni sekretar Vijeća Evrope dostaviće ovjerene kopije svakoj državi članici Vijeća Evrope, kao i svakoj državi ili Evropskoj zajednici pozvanoj da pristupi ovoj Konvenciji.